

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
odată 12 fl., a treia
odată 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 13 August 1910.****Numărul 33.**

CLERUL TÂNĂR.

Intre agendele importante ale Conzistorului plenar, primirea alumnilor în seminarul arhiepiscopesc ocupă locul de frunte. E vorba de alegerea câtorva tineri — numărul lor s'a urcat în vremea din urmă dela 12 la 25, plătind jumătate din ei întreținerea — și acești tineri, vor fi foarte veseli, că au reușit să intre în seminar, fie și chiar ca solvenți, în vreme ce mai mult de jumătate din ei, se vor depărta mâhniți pe la vetrele lor, fără să știe ce vor face, pe ce cărare vor apuca, să-și realizeze „viitorul,” care le apare acum, pentru întâia oară, nesigur și îndepărtat.

Tinerii acestia vor avea să propovăduiască cuvântul Domnului în sânul credincioșilor noștri, în satele îndepărtate, cu multe greutăți ale traiului — și lumină puțină. Vor avea să susțină pe umerii lor, cu vremea, toată povara și toată ocara sublimei și grelei misiuni, cărei s'au dedicat; vor avea să țină sus flamura curată, pe care generațiile de preoți înaintași au scris cu slove

neperitoare: cinstea clerului și a bisericii noastre.

Erau vremuri cu mult mai grele acele, de aceea roadele muncii întârziu și ele a ieși la iveală.

Astăzi situația clerului nostru s'a schimbat în mod însemnat în spre bine — de aceea și așteptările, ce se leagă de activitatea lui sunt mai mari și mai îndreptățite. Și aceasta cu atât mai vârtos, cu cât o stagnare în viața noastră bisericească, ar însemna un dezastru, lăsându-ne convicția fatală, că îmbunătățirea sortii preoțimii, în loc să însemne un pas în spre bine, denotă chiar o pornire spre neactivitate și destrăbălare.

În situația schimbată, așteptăm, ca clerul tânăr să aducă între zidurile seminarului multe din virtuțile, cari au împodobit pe înaintașii lor, cari nu s'au abătut dela calea adevărului nici în mijlocul celei mai desperate munci pentru pâinea de toate zilele.

Așteptăm, ca tinerii, cari scutură azi cu atâta înzistință zăvoarele porții seminarului, să fi meditat mai profund asupra pasului,

ce vor să-l facă și să-și fi dat seama — ca tineri maturi ce sunt — de marea lui importanță.

Așteptăm, ca nimeni să nu se imbulzească în seminar, din motivul exclusiv al congruei mormitoare, sau din motivul nenorocit, că la altă carieră nu e în stare să se susțină. Am cunoscut destui tineri, cari după absolvirea cursului teologic, au luat drumul Bucureștilor s'au au trecut la alte cariere (mai ales iuridică) alegându-se oameni de valoare mai târziu, cari ținneau probabil, mai mult la biserică, decât unii dintre colegii lor, cari s'au preoțit, fără să aibă măcar un dram de vocațiune. Și să nu uite tinerii aspiranți de clerici, că acest dram de vocațiune, cât de minimal ar fi el, e absolut necesar pentru toți aceia, cari îmbracă reverenda, cu gândul de a se apropia de altar.

Așteptăm, să-și scuture încălțămintele, la intrarea în seminar, de praful, pe care lumea îl aruncă în ochii celor fără judecată, ca să-i amăgească; să conzidere preoția de aceea ce este și trebuie să fie: o viață de muncă și de jertfă

FOIȚĂ.

Rugăciunea.

(Trad. după Dna K. B. G.)

În zgomot asurzitor se îndreaptă cu mic cu mare mulțimea din comuna X spre casa notarului.

Intre cele mai mari strigăte de blăstăm, își ridică pumnii amenințători bărbați și femei deopotrivă:

— Ea a adus blăstăm și nefericirea asupra noastră, ea nefericita sămânție a lui Moise.

— De trei ori ne-a pustiit satul afurisita de ciună, și totdeauna de aici, din casa asta s'a năpustit asupra noastră primejdia. Aici își iea începutul blăstămata de boală, care ne strânge copilașii iubiți.

— Înainte oameni! Trebuie să scoatem odată din sat pe necredincioasa asta!

— Doar nu-ți stă cu mâinile în sân și

acuma, când ciuna groaznică rând pe rând ne duce copilașii în țintirim....

La această îmbărbătare, pumnii, și mai amenințători și primejdioși se apropie de poarta notarului.

Un țaran turbat de mânie, între injurături proaste, lovește cu piciorul poarta puternică de stejar.

Mulțimea infuriată se îndeasă pe urmași și în câteva minute om lângă om se îndeștește în ocolul plin de flori, orânduit cu multă îngrijire și gust.

Strigă, amenință, răstoarnă toate călcând în picioare florile și buruenile.

Printre murmurarea bărbaților se aude puternic strigătul ascuțit al femeilor:

— Afară cu ei, trebuie aruncată din hotarul satului jidovoica asta păgână.

Pe când domnia cea mai mare larmă și cea mai înversunată stare sufletească, fără de veste se deschide ușa frumoasei case domnești și vuetul oamenilor surprinși îl amuțește un glas puternic, bărbătesc.

Mâinile ridicate spre amenințare des-

copere capetele și ca și un cântec de laudă se înalță spre cer salutarea: „Fie laudat Isus Hristos.”

În fața poporului plin de răzbunare stătea preotul său respectabil, aspru, dar bun la inimă.

Cu fruntea încrețită și într'un ton energic vorbește poporenilor:

— Ce vreți aici? Nu vă depărtați numai decât în liniște acasă! Da nu știți cât de tare l-a bătut soartea iarăș pe bietul vostru notar? Singurul lui copil, micul Ionel e bolnav rău. Il chinuște blăstămatul de vărsat, și voi, creștini fără inimă veniți aici să sbierați, să-i luați liniștea, să tulburați pe un sârman copilaș morbos, care nu v'a greșit nimic?

Prin grupa de oameni se strecură o mișcare nădușită, și apoi iarăș încep a striga plini de mânie:

— Ba ne-a greșit; și încă mult ne-a greșit băiatul aista de jumătate jidan și de jumătate creștin. Da n'a adus pe satul nostru ciuna și scarlatina?

pentru luminarea poporului, pentru ridicarea lui la nivelul moral trebuitor — și nici decum să nu o conzidere, ca o sinecură, mărginin-du-se la slujba de Duminecă și la cele câteva servicii retribuite, rămânând ca partea cea mai importantă a „lefteriei”: porțiunea canonică, întregirea congruală, lecticalul și alte de aceste, cari își au și ele fără îndoială însemnătatea lor pentru acela ce slujește altarului, dar nu e permis să fie conziderate ca *mobil principal* pentru cariera preotească.

Iată pentru ce aglomerația neobișnuită a anilor din urmă nu ne înveselește într'un mod deosebit, căci involuntar trebuie să ne gândim și la congrua — și nu contribuie decât la îngreunarea muncii acelor, cari au să săvârșească alegerea. Vocațiunea nefiind scrisă nimenui în frunte, și neputând fi confirmată prin certificate oficiale, alegerea se face în baza notelor din atestatul de maturitate.

Am dori însă, și exprimăm o legitimă dorință a clerului nostru, când dăm expresie acestei convingeri a noastre, ca fii de preoți — înțelegem: fii preoților *vrednici* — să fie preferiți cu acest prilej, chiar față de alții cu certificate mai bune. În școlile militare sunt preferiți pretutindeni băieții ofițerilor;

la instituțiile de stat sunt preferiți copiii funcționarilor, cari servesc statului; și așa pretutindeni.

Preoțimea noastră, care s'a luptat, până în zilele din urmă, cu mari neajunsuri materiale și care nu se bucură de ceva trecere aiurea, ar vrednici, credem, cu acest prilej o deosebită conziderație. Și aceasta cu atât mai vârtos, cu cât creșterea ce o au de acasă fiii de preoți e, de sigur, o garanță mai neîndoioasă pentru vocațiunea viitorilor clerici, decât împrejurarea, că are un „suficient” mai mult sau mai puțin în certificatul de maturitate.

Unirea bisericilor.

— Răspuns „Revistei teologice”. —

„Biserica creștină este adânc dezbinată. Dacă ar voi cineva să dea la iveală certele lăuntrice, ce turbură toate societățile creștine și doctrinele contrazicătoare ale sectelor, ce s'au ridicat împotriva Bisericii mame, ar face un tablou intristător.... Inșă mai presus de toate dezbinările, este una mai grozavă, și care trebuie mai cu seamă să atragă luarea aminte, din pricina însemnătății sale și a faptelor ce i-au dat avânt: este aceea ce există între Biserica catolică orientală și Biserica catolică romană”. Vladimir Guettée, Papalitatea schizmatică, sau Roma în raporturile sale cu biserică orientală, București, 1906 pag. 21). „Între biserică noastră — zice ortodoxul Vladimir Solovieff — și între cea apuseană istoria a pus prăpastie mare: dar ori-cât de mare să fie prăpastia dintre noi și ei, de mâni omenești, iar nu de dreapta lui Dumnezeu s'a pricinuit. Dezbi-

narea dintre biserici, deși a tolerat-o Dumnezeu, nu se unește nici-decât cu voința dumnezeiască. Voința constantă alui Dumnezeu e, să fie o turmă și un păstor. Din care pricină avem obligamentul și datoria de a face tot posibilul, ca să se astupe prăpastia aceea afurisită, ce sfâșie turma lui Hristos”. (Vladimir Solovieff, Sobranie socinenij, T. V. str. 35).

Da, trebuie să se pună odată capet indiferentismului afurisit, care roade astăzi la inima creștinismului. E timpul să ne lăpădam de cel mai primejdios dușman al creștinismului, indiferentismul în cele morale și religioase, care este dușman a ori-cărei uniri și împăciuirii a bisericilor creștine.

E timpul să pricepem, că dezbinarea dintre biserici a adus cele mai mari nefericiri asupra creștinismului. „Știm bine, — scrie papa Clemente IV. în anul 1267 împăratului Mihail Paleologul, — câte rele a adus asupra creștinătății afurisita dezbinare iscată între Greci și Latini”. (Clemente IV. în epistola din anul 1267 către împăratul Mihail Paleologul. Sf. Raynaldus, Ann. Baron. ad. an. 1267.), „și în timp ce le petrecem acestea înaintea ochilor (scrie un alt papă) suspinăm amar, și nu ne putem opri curgerea lacrimelor” (Papa Urban IV. în epistola din anul 1263 către împăratul Mihail Paleologul. Sf. Raynaldus Ann. Baronii ad. a 1263). „Toată inima adevărat creștină tre uie a fi intristată la vederea acestei dezbinări ce desparte deatâtna veacuri Bisericele” (Vladimir Guettée, Papalitatea schizmatică pag. 21) și deaceea nu e iertat să încetăm de a ne ruga, ca „Dumnezeul păcii să sfarme în grabă sub picioarele noastre pe satana pricinuitoare a dezbinării și urătoarea a binelui; și să ne trimită Dumnezeu păcii, nouă, păstorilor oilor sale raționale, pe îngerul păcii”. (German, patriarhul Con-

Și ne zăciuește copiii. Nu-l mai putem răbdă aici. Piară de aici! Bătaia lui Dumnezeu a venit preste casa asta. Nu aci s'a început de tustrele ori primejdia?

Până acuma au murit trei băieți corciți și au dus cu ei mulți, mulți creștinaș nevinovați din sat. Și acuma i-a venit rândul și la al patrulea.

Îi bate Dumnezeu. Îl bate pe notar, pentru că, fiind creștin, și-a adus la casă o jidovoaică. Și a mai suferit-o și o suferă încă să rămână în religia ei. De ce nu s'a botezat măcar? Pentru asta ne-a adus pe cap năcaș și nefericire. Șteargă-se de aici!

Ca și un răsunset se auzi din gura tuturor:

— Șteargă-se, șteargă-se de aici!

Preotul cu stătura-i uriașe, athletică se îndreptă cuțezător. Cu toată privirea stăpânește preste mulțime.

Apoi cu glas plin de tărie și poruncitor strigă către răsvrățitori:

— Ei bine, dar acum aș crede și v'aș sfătu, să faceți capăt odată zgomotului acestuia. V'ați pierdut de tot judecata sănătoasă și inima voastră cea bună, cinstită?

Fiecare acasă! Mai bine mergeți în biserică și vă rugați, cereți dela Dumnezeu să depărteze din sat și de pe capul nevinovaților copilași primejdia aceasta.

Știți bine, că aici la casă este un bolnav, care are lipsă de liniște. Înainte, înainte, haideți cu mine în biserică. Să ne rugăm pentru morboșii mititei.

Poporul iară începe a murmură:

— Încă să ne mai și rugăm pentru un copil de jidov!

— Văd, că v'ați răsvrățit de tot, vorbi diu ce în ce mai infocat părintele, doară știți destul de bine, că copilul e de confesiunea tatălui său, adecă-i catolic. Și apoi doară-i om. Făptura lui Dumnezeu suntem cu toții. Doară și atunci când omul e morbos, când e năcăjit, când îl ajunge ceva nefericire, când are lipsă de ajutorul cuiva — fie acela oricine, ne este deapropoale nostru.

Și ce anume vreți? Oare notarul nu și-a luat pedeapsa, nu a suferit el de sute, de mii de ori?

Trei copilași drăguți îi dorm somnul de veci în țintirim. Al patrulea și cel de pe urmă copil acuma i-se gată de plecare. Lăsați-l oameni de omenie; nu-i tulburați micii făpturi nevinovate cele din urmă momente! Veniți să ne rugăm împreună pentru el.

Mulțimea infuriată, dar de altcum bună la inimă, în decursul vorbirei avântate a păstorului său sufletesc, încetul cu încetul se liniștește și la auzul cuvintelor, ce-i chie-mau la rugăciune, blânzi și umiliți, fără zgomot, rușinați, părăsesc curtea cu florile călcate în picioare...

În liniște și supunere urmează preotului său iubit.

*

Cu fața rece și palidă notarul umblă în sus și în jos prin cancelarie frecându-și mâinile desnădăjduit.

Ca și o horcăire izbucnește din când în când din pieptul său suspinul.

Ochii, de o privire adâncă, îi erau încinși de cercuri întuiecoase.

Stătura-i frumoasă, puternică, dreaptă se îngârbovise de tot, se prăbușise sub povara grea a chinurilor sufletesti.

De cinci zile și cinci nopți veghiază într'una. Veghiază lângă copilașul său morbos, care abia împlinise șase ani, singura lui nădejde și fericire.

Un chin grozav, infernal. Să-ți vezi tu odorașul răsfățat chinuit de fierbințeli și dureri, și să nu-i poți ajuta, să nu-i poți câștiga nici o alinare.

Și acum colo în chilia a treia își poartă cele din urmă izbânde față cu o făptură slabă, ca o frunză boala îngrozitoare scarlatina

Aceasta i-a dus și pe ceilalți trei și în chipul acesta a suferit, astfel i-a ucis soartea încetul cu încetul toată nădejdea și bucuria din inimă.

Acum nu se mai putea uita la sbuciumarea groaznică a copilului și a mamei.

Aici și-a căutat scăparea temându-se și îngrozându-se de momentul, când dintr'un țipet va înțelege, că toate s'au sfârșit.

Așa s'a întâmplat și cu ceilalți trei. Și acuma îi sună în urechi, îl urmăresc, îl chinuesc acele trei țipete, cu cari femeia sa se despărțise de băieți.

stantinopolei în epistola sa din anul 1232 îndreptată către papa Grigorie IX. Sf. Harduini, Concil. VII. 149.), care să restabilească legătura dragostei între cele două biserici.

Virgil Pop,
preot gr.-cat.

(Va urma).

REVISTE.

Spania. Conflictul Vaticanului cu Spania a dat nou prilej presei iudeo-francmazonice se tresalte de de bucurie. Iată încă o țară creștină pe care mâna nevăzută a francmazonilor se încearcă a o clătina în temelii! Un nou Kulturkampf, în care creștinismul cu așezămintele lui milenare are să se prăbușească ca pe ruinele lui să se înalță împărăția francmazonilor acrestini. Un nou prilej de a băga duhul certei, a răzvrătirii între un popor creștin de a elibera și asmuțea toate patimile în contra creștinismului, ca în lupta aceasta de frate contra frate, ei elica, ce n-au nici credință, nici convingeri, să-și poată inaugura stăpânirea lor și în această țară creștină. O țară, în care luptă toți contra tuturor, să stăpânește ea prin ea. Iubilează toată presa jidovească, căci iată și Spania va deveni stat „modern“, în care „impărăția întunecului“ se va prăbuși.

În ura lor față de creștinism, față de capul aceluia, nu cruță ni-

mica. Prin zgomot infernal vreau să terorizez societatea creștină, ca să nu vadă cât sunt de neputincioși, când cred, că vor putea domina cândva și spiritele.

Că se bucură iudeo-francmasonii de conflictul acesta, nu ne miră de loc. Ei doară au ajuns în stăpânirea mai tuturor țărilor creștine în urma tulburărilor interne, ce le-au putut provoca. Ne miră însă, că se află și foi creștine, cari se bucură, de acest „succes“ al francmazonilor și nu văd, că în țară la ei e de mult inaugurată această stăpânire nefastă și anticreștină. Se bucură chiar și unele foi românești și nu văd, că până ce ele se bucură de înfrângerea „papismului“, tot mâna cea nevăzută mișcă la temelii statului român din vecinătate, că răscoalele țărănești cum se încearcă iudeo-francmasonii să le exploateze, cum țin și azi la suprafață chestia jidovească și cum umblă să tulbure, să provoace, să compromită, ca să ajungă odată la putere. Noi cești din Ardeal cât nu simțim jugul și cât nu vedem cum grasează iudeo-francmasonismul! Și unele foi de ale noastre se bucură de triumful lui din Spania și îi cântă osanale. Să credem, că o fac mai mult inconștiente, decât uitate de sine.

CORESPONDINTE.

RAPORT

despre Congresul al V-lea catolic internațional Marian.

(Continuare și fine).

Acesta a fost numai preludivul celor ce erau să urmeze. Pe Marți și Mercuri trebuiau să se citească în singuraticile secțiuni germană cu subsecțiuni: polonă, slovenă, italiană, franceză, spaniolă, ungară teme însinuate. Acestea secțiuni au lucrat zi și noapte și totuși n-au putut exhauria programul vast, poate prea vast. Pentru secțiunile germane au fost însinuate 37 teme, pentru cea franceză 22, polonă 8, italiană 6, spaniolă 4, slovenă 4, ungară 4. Pentru ședințele congregațiilor mariane de asemenea au fost însinuate 9 teme, scrise și cetite tot de somități literare, profesori de universitate. Fiind programul așa de vast, e firesc, că nu am putut asculta toate temele, ci numai un număr disparent al lor. Așadar am ascultat tesa nobilului polon, Marian c. Bartynowski din Cracovia, „Mama Dlui în Czentochau“, (Polonia rusească), tesa preotului Missionariu Dr. A. Zdesăr din Graz „Medalia Miraculoasă“, în secțiunea germană, teza pâr. Peregrin Maria Soulier din Bruxelles „Durerile Maicii Domnului“, secțiunea franceză: a-și fi dorit să ascult vre-o temă și în secțiunea italiană, dar pecând m-am dus a fost închisă.

Pot mărturisi că toate temele au fost lucrate foarte conștient și cu multă pricepere.

De altcum toate operatele se vor publica în opul ce va apărea sub îngrijirea comitetului local din Salzburg și atunci mă voi întoarce asupra lor.

În desnădăjduirea-i mută, înspăimântătoare, aude un zgomot, un vuet deosebit.

Sunetul se apropia într-una. Apoi văzu cum năvălește pe poartă poporul blăstămându-l și amenințându-l.

Ascultă. Aude și înțelege totul. Și în momentul acesta îl cuprinde o tortură și mai groaznică, mai înfricoșătoare.

O desnădejde, o înviuire de sine, o convingere.

Da-dacă-i drept, ceia ce vorbesc oamenii aștia colea afară. Da dacă ea, cu iubirea-i, ce nu cunoaște margini, ne-a omorât odorurile aceste drăgălăse.

Da dacă-i pedeapsa lui Dumnezeu asta, fidecă își legase vieța de o inimă fără Dumnezeu, ușoară și indoicioasă?

Pedeapsă, că nu a rugat-o, nu și-a adus în sânul religiunii creștine soția, mama copiilor săi.

Gândurile aceste îl mai înnebuniseră.

Lipindu-și capul arzător, înfierbântat de fereastră rece, șopti în desnădejde-i:

— Dar oare de ce, de ce nu s'a făcut, n'a vrut să se facă femeia aceasta creștină! — Oare s'ar putea lucrul acesta?

Pentru aceasta me bate Dumnezeu într'atâta? Și încă și pe ea? — Măcar, că e femeie bună, cinstită și de omenie. Mamă credincioasă, jertfitoare. Și a devenit a mea în urma amorului curat, înălțător, în butul părinților lăsase acolo toată bogăția și urmă unui biet om sărac.

Și oare se poate, ca pentru o singură greșală, pentru un singur păcat, să sufere omul o pocăință așa de strașnică?

Așa dară pentru asta, pentru asta îmi mor, me părăsesc rând pe rând micuții și scumpii mei îngerași!

Numai asta poate să fie explicarea acestei tragedii înfricoșate.

Acum înțeleg, acum sunt în curat cu toate.

Dar trebuie să o știe și ea. Ca să știe, că iubirea noastră, ce nu cunoaște renunțarea și care se împacă cu toate, va fi ucigașul și celui de al patrulea.

Smintit de nemărginita-i durere, într'o stare aproape inconștientă, alergă la nefe-ricită sa soție, ca să-i ducă cea de pe urmă, cea mai îngrozitoare lovitură.

Zăpăcit căută cu mâna tremurătoare clanta ușei. În minuta aceasta ușa se deschide repede și el stătea față în față cu muieră sa galbina ca ceara și care se sbătea în paroxismul nebuniei.

Pe stătura-i drăgălase, sveltă — tremurând de friguri — un val de păr negru buclat cădea în unde bogate.

Cu fața palidă, stoarsă de durere și cu o căutătură adâncă, neclintită se uită la bărbatul său.

Apoi îi șopti în pripă cu glas sfâșiator:

— Vino... vino... învață-mă... ajută-mi... ajută-mi...

Apucă mâna bărbatului mut de-atâta

surprindere și spaimă, și alergând îl trage după sine spre odaia copilului, ce se sbumă bolnav.

Și bărbatul tare la inimă, tremurând ca o frunză de plop, cu plânsul sughițător se uită la minuea, ce se întâmplă dinaintea ochilor săi.

Copilașul morbos, cu fața și cu ochi arzând de febrințeli și cu trupul cuprins în toată ființa lui fermecătoare de boala nemiloasă, dar cu strălucirea conștiinței de sine în ochi, ingenunchiază în pătuțul său.

Rugându-se își întinde brățișoarele slabe spre mamă-sa și punându-și mânuțele laolaltă, se roagă desnădăjduit:

— Mămucă... scumpa mea mămucă, roagă-te cu mine laolaltă... roagă-te ca domnu Părinte... așa cum ne-a învățat el... Ajută-mi... Spune, spune... Tatăl nostru... Fecioara, Marie... Isuse... Învață-me... nu le știu... nu le știu singur... și altminteri mor... Rugăciunea îmi face bine... Atunci trăesc... nu me doare... spune tare...

Și așa se rugă cu glas sfâșiator.

Femeia strânse cu tărie la sine mâna bărbatului și în durerea ce-i sfâșia creierul, inima, sufletul, trupul, aproape nebună, strigă în urechea bărbatului:

— Învață-me să me rog! Învață-me în religia ta. Învață-me să me rog cu el și pentru el. La Dumnezeul lui, la Dumnezeul tău.

Lăsându-se în voia aceluiaș sântământ

Despre biserica grecească a vorbit franțuzește părintele rector al colegiului grecesc Placid de Meester: „Cultul Mariei în biserica greacă“, și Linus Mader, O. Capuc. Insbruc: „Cultul Precurratei la grecii sismatici“. Interesantă a fost și teza pâr. Baudenbacher C. SS. R. din Cham (Bavaria) „Un buchet de flori din mariane din grădina protestantă“ între altele arată cum pe la a. 1834 9 Dec. o foaie de frunte a protestanților ortodoxi din Germania „Kirchenszeitung für das evangelische Deutschland“ pledă pentru dogma imaculatei concepțiuni ca o consecință naturală a învățaturii evangheliei. I-ți vine să zimești cu milă de debachările de odinioară ale „Gazetei“ contra acestei dogme, ca și când ar fi o dogmă nouă, nouă. Vezi ce zic chiar protestanții!

Marti seara a fost a doua ședință publică solemnă tot în biserica catedrală. Seara aceasta a fost rezervată oratorilor festivi contele Galnu călugăr benedictin, nobilul de Frankenstein deputat bavarez (mirean) și canonicul Sanz din Salamanca spaniol. Remarcă în mod deosebit vorbirea nobilului de Frankenstein. Atâta dragoste, alipire, față de biserică, însuflețire sfântă față de cauzele ei, mai rar în un mirean. Peste tot am observat, în inteligența germană o deosebită stimă și respect față de biserică și slujitorii ei, preoții. Cu așa inteligență faci minuni. Nu-și arogă drepturi bisericesti ce nu-i compet cum ar voi unii la noi, ci ajută bisericii în cercul lor de activitate, ca să-și îndeplinească rolul istoric. A vorbit, ca să nu întrerup firul, despre importanța cultului marian din punct de vedere cultural-social, așadară din un punct de vedere cu totul profan. Tema-i lucrată cu multă diligență și esactitate a fost des aplaudată. Canonicul Sanz a arătat, că bărbații cei mai renumiți ai Spaniei: poeți, scriitori, beliduci, principii totți au promovat mărirea Maicei Domnului Nu e țară care să întreaacă Spania în spiri-

căzură în genunchi lângă patul celui bolnav și cu fața luminoasă, senină, imitând pe bărbat, își făcū femeia cea dintâi cruce...

Apoi prinzând cuvintele de pe buzele băetului abătut în rugăciune, cu mare evlavie îngână:

— Tatăl nostru... Născătoare de Dumnezeu... fructul pântecelui tău... Hristos...

Pe fața netedă a micului morbos pe încetul se arată o linie senină, fericită și cuprinzând blând grumazii mamei, ce repetă într-una cuvintele de rugăciune, se lipește de sânul acesteia, uitându-și de sine.

Apoi încetul cu încetul trupul ce tremurâ de friguri, se liniștește.

Linile de pe fața-i perită se netezesc și locul urmelor de ferbințeli îi iau un senin liniștit, dulce.

Doarme. Doarme în liniște dulce.

În odaie, în curte, în natură domnește o tăcere mută, de moarte.

Numai câte-un suspin, răsuflarea uniformă a copilului ce doarme, — se aude din când în când. Numai rugăciunea din biserică și cea ce se înalță de lângă pat se mai aude:

— Tatăl nostru... Fecioară Marie... Isuse...

T. Fustel.

tu adevărat creștin și chiar de aceea o atacă toți din toate părțile, bună oară cu cazul Ferrer, pe care se miră cum de lumea îl apără și-l declară că a fost savant, pe când nu a fost în stare să compună nici un op serios, și o mediocritate și pe lângă aceea anarhist periculos. Da, l-au apărat ca să poată da în Spania, care are după Anglia constituția cea mai democratică și citează spre a-și sprijini aserția auctoritatea unui mare scriitor german a cărui nume pentru moment nu-mi vine în minte. A fost răsplătit cu aplauze prelungi.

Miercuri seara eră să se țină a doua ședință solemnă, însă n-am stat, la 1 oară d. a. am plecat spre München. În schimb, fiindcă eră vorba, ca atunci să-și exprime reprezentanții singuraticilor națiuni aderarea lor la deciziunile și deliberatele congresului, m-am dus la Mons. Perkuian președ. comitetului local marian din Salzburg, care a pregătit totul pentru congres și în numele bisericii române am dat următoarea scriptă de aderare în limba germană:

Eminența Voastră

Serenissime Principe!

Exellentissimi Domni Arhiepiscopi, Illustrii Domni Epscoți, Venerabile domn președinte, Illustrii membrii ai casei domnitoare,

Preustimat Congres!

Că cultul Precurratei Vergure Maria în timpurile mai nouă a luat un avânt deosebit de îmbucurător și că biserica catolică se nizuiește în congrese internaționale a legă toate popoarele pământului într'un singur mănunchiu, spre a-l oferi Vergurei-Mamei, ca un buchet compus din florile celea mai frumoase, mai alese și mai scumpe, se întâmplă a bunăseamă, nu fără voia prevedinței divine. Asta o exprimă fericitul Grignon de Montfort: „Deus novissimis hisce temporibus revelare et patefacere Mariam, princeps manuum suarum opus, voluit, et de ultimis, dirisque diaboli persecutionibus, quae quotidie usque ad regnum Antichristi crescere debent, intelligi debet, celebris illa prophetia simul et maledictio Dei. Inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius; ipsa conteret caput tuum, et tu insidiaberis calcaneo ejus.“ *Traité de la vraie devotion.*

Și cu tot dreptul toți fiii glorioși ai bisericii catolice emulează în a lăuda pe nobila fecioară, căci zice același Grignon de Montfort: *Maria aurora est, iustitiae solem, qui Jesus Christus est, praeventens et manifestens; ideoque agnosci prius et conspici debet, ut Jesus Christus agnoscat et conspiciatur.* Mai departe Maria e un abis de frumuseți și virtuți nepătruns de mintea omenească nici de cea îngerească, și va fi la loc să citez vorbele lui Emanuil Paleologul: „Alterum e duobus erit omnino, aut nihil dicere de Virgine, aut si dicas laudare: nulla eum ratione fieri potest ut loquaris de illa, et laus non sit quod loqueris: quandoquidem et ipsa, et quidquid spectat ad ipsam, celebratissimam habent gloriam.“

Mai apoi Vergura glorioasă Maria este scutul nostru, speranța noastră atât în viața aceasta cât și în moarte și după moarte. Asta o exprimă Leo XIII. fericitul pontifice de pie aducere aminte, în poezia aceea frumoasă:

„Auri dulce melos, dicere, Mater, Ave.
Dicere dulce melos, o pia Mater, Ave.
Tu mihi deliciae, spes bona, castus amor;
Rebus in adversis tu mihi praesidium.
Si mens sollicitis icta cupidinibus,
Tristitiae et luctus anxia sentit onus;
Si natum aerumnis videris usque premi,
Materno refove, Virgo benigna sinu.
Et cum instante aderit morte suprema
[dies,
Lumina fessa manu molliter ipsa tege,
Et fugientem animam Tu bona redde
[Deo.“

Așadară văzând în acest congres și hotărârile lui un act suveran al prevedinței române, în numele națiunii române, despre care Inoc. III zice: Vos genere et sanguine romani, și a bisericii române, ce am onoare a reprezenta, consimt cu plăcere la toate hotărârile și deliberatele congresului acestuia al V-lea Marian internațional, cu atât mai vărtos, că corăspund toate spiritului timpului. Se vede, că congresul a priceput: „Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, et innumerabilis honestas per manus illius.“ Am omis în acest raport liturgiile solemne pontificate de arhieriei, procesiunile, conductele cu lampioane ca ceva comun tuturor congreselor religioase. Incheiu zicând, la revedero preste doi ani la Reims în Franța.

Correspondent.

ANUARE.

Blaș:

Gimnaziul: Ca introducere servește studiul temeinic al dlui Dr. Vasile Suciu despre: *Raportul dintre religie, știință, filozofie și societate*, care de altcum a apărut și separat în broșură. Urmează câteva pagini comemorative despre decedații profesori penzionați Ioan German și Nicolae Popescu.

La gimnaz au funcționat 17 profesori de studii ordinare și 3 de studii extraordinare. Unii dintre aceștia au propus și la alte institute de învățământ.

Școlari au fost 514 ordinari și 21 privațiști. Numărul școlarilor variază între 60 și 72. Mai mulți au fost în cl. VIII. (72 ord. și 5 privațiști). Greco-catolici au fost 433; gr-or. 81 și 4 de altă confesiune. Cei mai mulți au fost fii de econom (258), apoi de preot (148), învățător (26) etc., mai puțini au fost de industrieș (2). Progresul și disciplina se par a fi multămitoare.

Ajutoarele date băeților au constat din știpendii, amiază gratuită (masa studenților), țipăi, premii, etc. Știpendii au avut 96 inși. Știpendiile variază între 50 cor. (Tr, Fărăgău) și 360 cor. (Gojdu). Cele mai multe știpendii sunt din fundațiunea Rudolf (19) a diecezei Lugoșului (de 80—120 cor.) apoi Șuluț (9) dela 120—200 cor. Vancea 9 de câte 200 cor. Baron Urs 8 de câte 200 cor. etc.

La masa studenților au avut pâne gratuit 14 inși, iar țipăi au căpătat 182 inși. Împărțindu-se astfel aproape 10000 de table de țipăi gratuit. Din Fondul de premii s'au dat 720 cor. pentru cărți, pe seama băeților buni și eminenți.

În Internat au fost 134 elevi cu plată de 30 cor. la lună.

Fondurile speciale ale gimnaziului sunt: Fondul studenților în caz de morb cu 24,575 cor. (în aceștia sunt și banii pentru înființarea unui spital), fondul de scrimă cu 869 cor.

Ciriac Groze cu 367 cor., Ioan Săbădeanu 500 cor., și fondul de excursiune 240 cor.

Dintre colecțiunile gimnaziului: 9) Biblioteca profesorală s'a sporit cu un frumos număr de cărți cumpărate și donate (are 8240 opuri); biblioteca studenților din clasele superioare are 1122 opuri. Celelalte colecțiuni încă și-au acvitat cele mai necesare mijloace de învățământ.

Didactrul e pentru anul venitor de 38 cor. pentru elevi din cl. I—IV și 50 cor. pentru ceialalți, iar taxe de înscriere de 6 cor. pentru cei-ce au mai umblat la acest gimnaz și 12 cor. pentru ceialalți.

(va urma).

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Spectatul Domn Vasile Magda căpitan de honvezi în Elizabetopol cu soția sa Clementina n. Câmpian au donat bisericii gr.-cat. din Hususău o frumoasă evanghelie legată în piele în preț de 25 cor. și un Pătimariu (strașnic) în preț de 7 cor. 36 fil. P. On. Doamnă Susana Câmpian văduvă de protopop în Elisabetopol un Euchologiu în preț de 7 cor. 60 fil., iar Sp. Domn Ilariu Holom avocat în Elisabetopol un liturgier în preț de 9 cor.; pentru cari fapte nobile subscrișul în numele întregului meu popor credincios, le aduc generoșilor donatori celea mai calde și sincere mulțumite. Hususău la 8 August 1910. *Elie Magda* adm. par. gr.-cat.

— **Majestatea Sa** a binevoit a dărui pentru biserica din Láposbánya 500 cor. **Marele Mecenate român Vasile de Stroesco** 500 cor. — pentru care semnatul bisericesc trimite cele mai ferbinți mulțumiri. Băiția la 25 Iulie 1910. Cu sfimă: *Ioan Brehaiția* preot gr.-cat.

Mulțumită. Spectatul Domn Dr. Eugen Bran și soția sa Dna Amalia n. Șimon, au dărui bisericii gr.-cat. din Teaca suma de 6000 cor., baza unei nouă biserici în Teaca. Sp. D. Dr. Dimitrie Ciuta, avocat în Bistrița spre acelaș scop a dărui 100 cor. — Domnul Vasile de Stroesco a dărui aceleiaș biserici suma de 220 cor., iar concertanții Dnii Bănuț, Mărcuș și Crișan suma de 60 cor. *Nicolae S. Aron*, viceprotopop.

— In 17 Iulie c. s'a ținut în comuna Fodora rom. (com. Solnoc-Dobâca) în favorul școlii confesionale petrecere de vară. Cu această ocazie au binevoit a suprasolvi următorii Domni: Valer Biltiu 2 cor., Albert Csont 3 cor., Aug. Mihali 1 cor., Pahomiu Pop, preot 3 cor., Gavril Micu, preot, 2 cor., I. Mureșan, preot 4 cor., Vasile Hossu, preot 7 cor., I. Pocol, notar penz. 2 cor., Vasile Horváth, notar 3 cor., sergentul Moldovan 1 cor. Iar biletele au binevoit a și-le răscumpără dnii: Dion. Vaida, preot 4 cor.; Dr. Vict. Pop, adv. 6 cor., Ioan Vaida, inv. 2 cor., Vasile Vaida, econom 2 cor., S. Erzman 1 cor. Cu suma incursă la cassa regulat, s'au strins 100 cor. de tot. Spese 20 cor. Venit curat 80 cor., cari s'au transpus curatoratului bisericesc. Primească jertfitorii domni și pe această cale mulțumitele noastre, că au contribuit cu obolul lor la ajutorarea școlii satului nostru celui mai sărac din țară. *Vasile Hossu*, preot gr.-cat. *Romul Bud*, cassar.

Hymen. Dr. *Alexandru Muntean* și *Elena Fabian*, anunță cununia lor ce se va serbă în 14 August 1910 st. n. în biserica gr.-cat. din Beiuș.

Școlastic. 1. La gimnaz în 30 și 31 August se vor da examenele de emendare. 2. Inmatricularea se va ține 1—4 Sept. 3. In clasa I gimnazială se primesc băeți de 9—11 ani. 4. La înscriere sunt de a se prezentă a) actul de botez, b) atestatul școlar c) atestatul de revaccinare. Taxele: înscrierea 17 cor.; didactrul pentru sem. I. 20 cor. pentru sem. II. se poate solvi ori și când până în 1 Februarie. Toți școlarii au să se provadă cu cărțile și recvizitele prescrise. — Pentru „*Masa studenților Dr. Demetriu Radu*” primiriile se vor face îndată după înscriere. Pot recurge școlari identici de pe moșiile sf. episcopii gr.-cat. de Oradea-Mare.

Cătră colegi. *Iubite Amice!* „Cu dragoste de conșcolari Te încunostițez și pe această cale, că a doua convenire colegială proiectată pe 1 Septemvrie a. c. să amână pe anul viitor 1911, când se împlinesc 20 ani dela absolvarea gimnaziului, și când în Blaj vor fi sărbările Astrei. Aceasta e și dorința celor mai mulți dintre ai noștrii”. Pata, Iulie 1910. Iubitor amic: *Mihaiu Hordârndu*, preot gr.-cat.

Petreceri. Tinerimea română din Murăș-Uioara și jur invită la petrecerea de vară, ce o va aranjă Duminecă în 28 August st. n. 1910 în sala „Hotelului Erarial” din Murăș-Uioara. Venitul curat este destinat parte în favorul fondului cultural gr.-cat. rom. din Murăș-Uioara, parte în favorul despărțământului Murăș-Uioara al „Asociației pentru literatura și cultura poporului român”. DAMELE sunt rugate a să prezentă după posibilitate în costume naționale.

— Tinerimea română din B.-Szt.-Miklós și jur invită la petrecerea de vară, ce se va aranjă în B.-Szt.-Miklós la 14 August st. n. a. c. la Dominiul Vancean.

Posta Redacțiunii.

Acelaș. În numărul proxim. E o aglomerare de material!

Nr. 38—1910

(65) 1—2

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericii gr.-cat. din filia Păucea (Pócsfalva), Kisküküllő vármegye; prin aceasta se recearcă să și înainteze ofertele în scris însoțite de cauciunea de 500 cor. adecă cincisute coroane, la curatoratul bisericesc gr.-cat. din Păucea (u. p. Abósgálfalva) cel mult până în 1 Sept. 1910 inclusive.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor luă în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Consistor Metropolitan la 2 Oct. 1909 sub Nrul 6611 se pot studiă zilnic între oarele 3—6 la oficiul parohial gr.-cat. din Abuș (Abósfalva).

Licitația publică minuendă se va ține în 1 Septemvrie 1910.

Păucea, la 2 August 1910.

Avram Vlad, **Vasiliu Hanc**, sen. adm. paroh. curator.

INVĂȚĂCEL.

Se primește în prăvălia de manufactură și mărfuri curente UN BĂIAT care are 1—2 clase gimnaziale sau asemenea școli. — Pe lângă limba română se știe și vre-o altă limbă a patriei. — A se adresă la AUGUSTIN STUPARIU în BLAJ. (66) 3—3

Se primesc:

patru învățăcei doi pentru tâmplărie și doi pentru zădărie.

A se adresă la:

Emil Oltean,
(68) 3—? măestru zidar.

TABELE DE CETIRE

conform ordinațiunii ministeriale Nr. 76000/907,

cu text românesc, acomodate la ori-ce metod. Cor. 6.

cu text unghuresc, acomodate la ori-ce metod Cor. 4-80.

Ambele după manuale aprobate de înaltul minister de culte.

Comandele se pot face la firma editoare:

Librăria diecezană Arad.

(61) 2—3

Pe lângă **Proviziune mare** caută agenți spre vânzarea de **jaluzii pentru ferestre**, fabrica de **jaluzii Schillinger Simon és Társa**, Budapest, Gróf Zichy Jenő utca 16, unde au a se adresă ofertele și comandele în scris. (63) 2—2

UN BĂIAT

corăspunzător ca ucenic la renumita prăvălie de băcănie și delicatose **ȘTEFAN NYERGES** în **BLAJ**, imediat să primește. (64) 2—3

Muschong. Băile Buziaș
Phönix apă minerală de **Buziaș**

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZĂ-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ.

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 23—?

Partea literară.

„Monografia comunei Sâniosif (Poiana)“

— din fostul distr. Năsăud. —

„Dacă nu ni-e dat a trăi mult,
să facem ceva, să arătăm că
am trăit.“ *Pliniu.*

Monumentele locale a ținutului nostru s'au înmulțit cu unul. Diligența preotului *S. Buzila* din Sâniosif, întru adaugerea la un loc și clădirea în ord sistematic a întâmplărilor din parohia sa, întră în șirul al treilea a micilor lucrări de astă natură expusă pentru o istorie mai mare a acestui ținut eroic. E un păcat greu a lăsa să se piardă faptele vremilor trecutului de strălucitoare hărnicie străbună; e a noastră datorință de a fi Șineai acestora și a le pune la răvaș, spălând de pe dănele pravul uitării, să le conservăm viitorului ca un granit curățit sub mărturia ochilor noștri ca contemporani, de a cărui tărie să se frângă minciuna și orice judecată străină întru mărturisirea adevărului.

Pentru comuna Sâniosif s'a ridicat, prin „monografia“ de față, un monument local, mai trainic ca arama; iar istorii mai mari i-s'a pus la dispoziție unele date nedubioase, de cari — deși în măsură mică — se poate folosi cu siguranță. Ce neglijință imputabilă, și ce păcat comite ori și cine, care nu-și dă seamă cumcă un lucru mic, azi nebagat în seamă, va fi de mare preț pentru ziua de mâine. Pușca cea cu cremene și sumanul strămoșului, cu cari a mers în Franca contra lui Napoleon, sunt pentru mine de es. așa de prețuite ca și averile: munți, și păduri, cari apărându-le, ni le-a lăsat ca moștenire.

Până când nu va fi fiecare Șineaiul evenimentelor fie în cerc cât de restrâns, nu vom putea să avem istoria fidelă a noastră pe care să nu o poată falsifica neubitorii de adevăr și de gloria noastră. În scrierea istorică, ca și în monografia, având la mână izvorul curat, nu te poți teme de critica prezentului, nici de a viitorului, fiindcă expui aceea singur vezi, auzi, sau îți dovedesc fasiunile martorilor vii.

Nu trebuie să se teamă nime de a scrie ce vede și aude, din motive, că cineva va tăia cu cuțitul criticii individuali și adese la unii răutăcioasă. La lucru serios sunt mai puțini gata; dar la critică răutăcioasă ca bureții după ploaie. Nime însă nu se supără de o critică în care se corege o greșală; astfel de critice sunt criticele academice de savanți. Cele alalte critice se fac în multe locuri ca să se acopere zelul și diligența cuiva, și să-l sfârtice în bucăți spre a-l reduce la gradul celor neactivi; sau iară sunt critice și aprecieri, ce se fac pentru plată, sau spre a linguși pe un potentat slab în caracter, pentru a dobândi un os de ros.

Și critica sau recenziunea este supusă ca și însaș obiectul recenziunii, sub judecata și contra recenziunea altora. Eu îmi expun părerea mea, și încă din punctul de vedere a meritului ce îl are aceasta diligență pentru comuna Cârcea păstorul ei a ridicat acest monument, prin ce și însuș autorul „monografiei“ și-a perpetuat memoria

pe însuș acel obelisc ridicat de dânsul, dar care s'ar fi căzut în prima linie sa-l fi ridicat chiar un fiu născut, al acelei comune, dacă și-ar fi luat osteneala, care a pus-o în aceasta lucrare vrednică autorul și păstorul actual, pe care nu l-au reținut nici greutatea muncii, nici a speselor, spre a stă pe treapta nepăsării.

„Monografia“ comunei Sâniosif (comit. Bistrița-Năsăud) se prezintă în total într-o modestie externă, dar cu multe date interesante interne, de interes local. Opul de 350 pagini, care și numai a-l decopia, încă recere trudă mare, dar a-l compune, strângând petricelele imprăștiat și lipindu-le la olaltă la locul unde trebuiau se fie; — este scris limpede la înțeles, cu tipar plăcut și împărțit cronologic; măduva întregii lucrări o formează „cartea sau genealogia fiecărei familii“ începând dela obârșă ei până azi. După „introducere“, se ocupă cu poziția comunei, alăturând chiar și o ilustrațiune despre aceasta. În acest capitlu face istoria fundării comunei, dând explicație numelui de botez a ei, atât oficios, cât și după graiul poporului. Legătura ei „grănițarească“ cu celealalte comune surori de lupte și glorie; partea aceasta va completa oare când istoria mai largă a ținutului nostru.

Dela pag. 9—156 se înșiră familiile după originea și genealogia lor, atât cele înainte de regularea comunei, cât și după aceea, până în prezent, dovedind și legătura de înrudire întru cât s'a putut la fiecare familie.

Dela pag. 156—197 se expune istoria comunei bisericesti: cu biserica veche și cu cea nouă, ilustrându-o cu o fotografie despre partea externă, și cu una despre iconostas; istorisând dragostea poporului ce a jertfit mult în proporție cu puterile sale, întru a-și vedea dorul intrupat: de a avea o biserică frumoasă.

Pag. 197—202 cuprind șirul servitorilor sf. altar; tot aci se face pomenire de cantorii și feții bisericii.

Pag. 202—233 cuprind istoricul școlii dela înființarea ei până acum; puterile didactice în ord cronologic. Izvoarele de susținere a școlii și jertfele depuse zilnic de către popor pentru cultura proprie. Chipul școlii de azi se află pe pag. 210.

Se descriu dela pag. 233 și persoanele mai marcante ieșite din sânul comunei, cari ca atari au jucat rol unii în afacerile comunei, altele și-au făcut numele cunoscute în cercuri mai largi. Tot aici în ordine cronologică se amintesc și ceice au participat în resbele ca granițari-soldați, între cari alții nu s'au mai întors.

Se dedică mai multe pagini „deregătorilor și deregătorilor comunali din toate timpurile. În fine pe vre-o 75 pagini se descrie hotarul comunei, productivitatea pământului, edificarea locuințelor drumurile de comunicat; averea comunei în munți și păduri. Soiul vitelor; creșterea populațiunii ocupațiunea și portul, — ilustrându-l acest din urmă cu fotografii de bătrâni și tineri. Apoi ca închiere: negoțul și meseriile cum și unele calamități venite asupra comunei

și a locuitorilor din aceea, — și familiile după alfabet.

Ca închiere adaug: numai atâta să facă și se scrie fiecare preot despre parohia încredințată lui, noi nu am orbecă în întunecarea așa mare, în multe privință. Nu la plată și răsplată să privim, ci la lucru îndeplinit după talanții fiecărui. Durere, că unii folosesc talanții în mod invers chiemării de a fi „sarea“ și „lumina“ poporului, și iau rolul numai de simbrieși.

Recomand lucrarea: obiectul recenziunii mele, spre retire și indemn și altora, de a face asemenea.

Rodna nouă, în Iulie 1910.

Pamfilu Grapini,
protopop.

Bibliografie.

A apărut:

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru F. C. Domșa. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc. Textul se împarte în următoarele mari capitole:

- I. Moartea.
- II. Jalea neamului.
- III. Funerarii
- IV. Postum.
- V. Epilog.

Este o carte vrednică de memoria marului nostru Bunea.

Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritului bărbat al bisericii și neamului.

Prețul unui exemplar, pentru abonați: 6 cor., pentru neabonați 7 cor.

NOTĂ: Pentru ușurarea administrației, abonaților se trimite cu rambursă. Aceia dintre stimați abonați, cari ar dori să nu li-se ramburseze, sunt rugați să anticipe prețul de 6 coroane + 55 bani taxă de porto și recomandare!

Comandele se pot face la

Adresa: Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.

2. Planul de învățământ și îndreptarul metodic. pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobata din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școalele cu un învățător	—80
" " " doi "	1.20
" " " trei "	1.60

plus 20 fil. porto pentru fiecare.

La comandă să se spună apriat, că se dorește un orar pentru școala cu un învățător, ori cu mai mulți învățători — Altcum se trimite întreagă colecția, ce costă 2.30 cor. franco.

Atragem atențiunea oficiilor protopoști și parohiale, precum și-a învățătorilor noștri din Arhidieceza de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș, dieceza Szamosujvár Gherlei, Nagyvárad—Orăzii mari și din dieceza Lugos—Lugoșului asupra hotărârii conferenței Episcopoești din 7 Septembrie 1909. Nr. 6693; prin care atât *Orarul*, cât și *Planul de învățământ* și *Îndreptarul metodic* sunt obligatoare pentru toți.

Comande se pot face la **Tipografia Seminarială**.

1. Teologia dogmatică fundamentală de **Dr. V. Suci** prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. **5.3.00**
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. **5.30**

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. **7.30** cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. **7.30** cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc e permis să se poată procura aceste cărți din caselle bisericești pentru biblioteci. — Să aflu de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Principiile fundamentale sau **generale ale religiei creștine**, pentru școalele medii și institutele pedagogice de **Dr. Vasile Suci**, profesor de sf. teologie și de religione. Prețul: **1 cor. 20 fil.** Se aflu de vânzare la Librăria Seminarului Teologic gr.-cat. din Balázsfalva—Flaj.

Academia Română

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1910.

A. Premii pentru cărți publicate.

1. *Premiul Năsturel*, de 4000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1911 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ian. 1910 până la 31 Decembrie 1910.

1. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, de 1500 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910.

3. *Marele Premiu Năsturel*, de 12.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ian. 1909 până la 31 Decembrie 1912.

4. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru o scriere de literatură sau de

filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910.

5. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

6. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1914.

7. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil se va da, în sesiunea generală din 1915, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1914.

8. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912 pentru scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent și publicate în timpul dela 1 Noembrie 1905 până la 31 Decembrie 1911.

9. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1913, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1912.

10. *Premiul Eliade-Rădulescu* de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, pentru scrieri istorice, economice juridice, filozofice, cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1912.

11. *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1912, pentru o scriere cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ian. 1910 până la 31 Decembrie 1911, sau pentru cea mai importantă invențiune științifică făcută dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1912.

13. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1914, pentru scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică chimie, istorie naturală, geografie, medicină inginerie, industrie și științele aplicate în general), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1913.

14. *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1914, pentru o scriere cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ian. 1912 până la 31 Decembrie 1913, sau pentru cea mai importantă invențiune științifică făcută dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1913.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs ca subiecte date.

1. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria școlii la Români de pretutindenii până la anul 1866. — (Deciz. 22 Martie 1906).

2. *Premiul Năsturel*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Înrăuirile curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX. — (Deciz. 12 Aprilie 1907).

3. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiu despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă. — (Deciz. 1 Aprilie 1908).

4. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Arta religioasă și arta casnică la Români (cu excluderea arhitecturii), — (Deciz. 23 Maiu 1909).

2. *Premiul Năsturel*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixe de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor. — (Deciz. 19 Maiu 1910).

6. *Premiul Neuschotz*, de 2000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar putea încuraja și prin ce mijloace? — (Deciz. 19 Maiu 1910).

7. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 20.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, sau oricare sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 4 Apr. 1900 și 25 Martie 1904).

8. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boierilor în Principate române. — (Deciz. 16 Martie 1906).

9. *Premiul Neuschotz*, de 2000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul al XIX-lea. — (Deciz. 7 Aprilie 1908).

10. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea Principatelor române înainte de Domnii Fanarioți. — (Deciz. 27 Aprilie 1907).

11. *Premiul Năsturel*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848. — (Deciz. 7 Aprilie 1908).

12. *Premiul Princesa Alina Știrbei*, se va da, în sesiunea generală din 1914, pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902).

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 100 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

13. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Sentimentul religios în populația noastră rurală. — Deciz. (28 Maiu 1909).

14. *Marele Premiu General Ioan Carp și Muria Carp*, de 7000 Lei se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Istoria culturii românești dela 1821 până în zilele noastre. — (Deciz. 26 Mai 1910).

15. *Premiul Lazăr*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911 celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Animalele domestice din România. — (Deciz. 27 Martie 1906).

16. *Premiul Năsturel*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culcușurilor de petrol din Moldova. — (Deciz. 27 Martie 1906).

17. *Premiul Anastasie Fătu*, de 3000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911 celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți. — (Deciz. 27 Martie 1906).

18. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei. — (Deciz. 7 Aprilie 1907).

19. *Premiul Lazăr*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea țaranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic. — (Deciz. 3 Aprilie 1908).

20. *Premiul Neuschotz*, de 2000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Cromatica poporului român, adică: modul de a vopsi (boi) țesăturile de lână, mătase, bumbac, etc., precum și pieile, lemnele, casele, ouăle de Paști, sulimanurile sau substanțele alimentare.

21. *Premiul Năsturel*, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul țânțarilor din România, ca propagatori ai malariei, și cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale. — (Deciz. 23 Maiu 1909).

22. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiu chimic al lignitei indigene și aplicațiunile lor în industrie. — (Deciz. 20 Maiu 1910).

23. *Premiul Lazăr*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915 celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Politica agrară a României și înrăurierea ce ea a avut asupra stării economice și sociale a populațiunii rurale. — (Deciz. 20 Maiu 1910).

24. *Marele Premiu militar General Ioan Carp și Mari Carp*, de 7000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cum a fost și ce a fost armata pentru națiunea română dela colonizarea Daciei și până la desființarea oștirilor pământene. — (Deciz. 7 Aprilie 1908).

15. *Premiul Dacia-România*, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria contractului de asigurare și în special a introducerii lui în România. Deosebirea între asigurările cu primă și asigurările mutuale. Avantajele asigurărilor contra daunelor elementare în țările unde agricultura este principalul izvor de bogăție.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIIU ====

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.

==== recomandă ====

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ **Asigurări pe viață** ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,831,168-13
Capitale asigurate pe viață achitate		4,571,035-51
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1909	foc	112,045-412
Fonduri de întemeiere și de rezervă	vieață	10,847,132-
		2,309,387-

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(2) 29-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnători de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

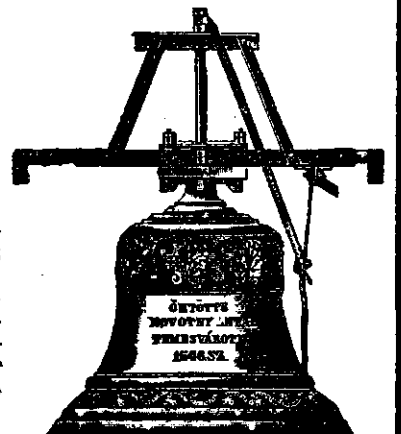
în Timișoara-Fabric

(3) 29-52

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 227 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.